

עמ"ת 11946-07-25 - פיראס קאסס נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

עמ"ת 11946-07-25

כבוד השופטת רות רונן

לפני:

פיראס קאסס

העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 18.6.2025 במ"ת 42839-03-25, שניתנה

על ידי כב' השופט נ' אבו טהה
י"ג בתמוז תשפ"ה (09 יולי 2025)
עו"ד ;

עו"ד פלג ינון

תאריך הישיבה:

בשם העורר:

בשם המשיבה:

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי באר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מיום 18.6.2025 במ"ת 42839-03-25, בה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

הרקע לערר

1. ביום 17.3.2025 הוגש נגד העורר ונגד נאשם נוסף כתב אישום לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. על פי עובדות כתב האישום, העורר והנאשם הנוסף הובילו ללא רשות בדין, בחלק האחורי של משאית, בתוך מגפי עבודה, שלושה אקדחים חצי אוטומטיים מסוג "גלוק", ובתוכם מחסניות ריקות (העורר נהג במשאית והנאשם הנוסף ישב לצדו). בגין מעשה זה, יוחסה להם עבירת נשיאה והובלת נשק לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של העורר ושל הנאשם הנוסף עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. לשלמות התמונה, יצוין כי ביום 24.4.2025 הורה בית המשפט על מעצרו של הנאשם הנוסף עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

בעניינו של העורר - טענה המשיבה כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירה המיוחסת לו. בכלל זה,

הפנתה המשיבה לדוחות פעולה של השוטרים שעצרו את המשאית; לתיעוד החיפוש שנעשה במשאית ותפיסת האקדחים שהיו מוחבאים בה; לחוות דעת לפיה מדובר באקדחים שביכולתם להביא למותו של אדם; לצילום המתעד את מסלול נסיעתם של העורר והנאשם הנוסף הסותר את גרסת העורר, לפיה הוא היה בעבודה אותו היום; וכן לעדות מטעם מעסיקו של העורר, בה נמסר כי המשאית נמצאה בחזקתו של העורר וכי ביום האירוע העורר כלל לא עבד והיה ביום חופש - בניגוד לגרסתו כאמור. עוד נטען כי כאשר הראיות האמורות הוצגו לעורר בחקירתו, הוא בחר לשמור על זכות השתיקה.

באשר לעילת מעצר - נטען כי קמה עילת מעצר מסוג מסוכנות (סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). זאת הן לאור נסיבות המקרה הקונקרטיות, בהן העורר הוביל שלושה אקדחים שבתוכם מחסניות; הן לאור העובדה שבאופן כללי - עבירות נשק טומנות בחובן פוטנציאל נזק הרסני. בנוסף, נטען כי קמה חזקת מסוכנות סטטוטורית. זאת, שכן מדובר בעבירת נשק (סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים); כאשר לפי ההלכה, הכלל בעבירות נשק הוא מעצר עד תום ההליכים - גם ביחס לנאשמים צעירים נעדרי עבר פלילי. נטען כי עניינו של המשיב אינו חריג באופן המצדיק סטייה מהמדיניות המשפטית האמורה.

מנגד, טען בא כוח העורר כי בשונה מהנאשם הנוסף, העורר נעדר עבר פלילי ומוחזק במעצר לראשונה בחייו. לשיטתו, אין ראיות לכאורה. לחלופין, יש כרסום ממשי ומשמעותי בראיות, המצדיק לבחון חלופת מעצר ולהפנות את העורר לקבלת תסקיר שירות מבחן. נטען כי קיים קושי להוכיח כי העורר ידע שבחלק האחורי של המשאית נמצאים אקדחים וכי הוא לא היה מודע באופן סובייקטיבי לקיומם. עוד נטען כי לאנשים נוספים הייתה גישה למשאית שכן מדובר במשאית שחלקה האחורי פתוח; כי לא נמצאו ממצאים פורנזיים הקושרים בין העורר והנאשם הנוסף לבין האקדחים שנתפסו; כי המשאית אינה בבעלות העורר, אלא בבעלות מעסיקו; כי העורר לא שמר על זכות השתיקה באופן גורף; כי החקירה הראשונה של העורר התקיימה מבלי שהתייעץ עם עורך דין; וכי החיפוש במשאית נערך שלא כדין.

3. בהחלטה מיום 18.6.2025 הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. ראשית, נקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית לביצוע המעשים המיוחסים לו בכתב האישום. באשר לממצאים הפורנזיים, הפנה בית המשפט להלכה לפיה ככלל אין משמעות ראייתית מזכה להעדרן של טביעות אצבע ודנ"א, שכן כוחן של ראיות מדעיות מסוג זה הוא בהימצאן ולא בהיעדרן. בנוסף, נקבע כי גרסת העורר לפיה הוא הגיע ביום האירוע לעבודה נסתרה הן על ידי ממצאי איכון, הן על ידי עדות מעסיקו. כן צוין כי העורר שמר על זכות השתיקה במרבית חקירתו באופן המחזק את מעורבותו הלכאורית במעשים המיוחסים לו ואת עמדת התביעה לצורך שלב המעצר.

עוד הובהר כי המדיניות השיפוטית שהתווה בית המשפט העליון קובעת כי נקודת המוצא בעבירות נשק

היא מעצר מאחורי סורג ובריאח. זאת מאחר שבעבירות מסוג זה קמה חזקת מסוכנות סטטוטורית; ומתוך ההנחה שחלופת מעצר ככלל אינה יכולה לאיין מסוכנות זו - לרבות בעניינם של נאשמים צעירים ונעדרים עבר פלילי, כבענייננו. יתרה מזאת, במקרה דנן עולה כי למשיב נגישות לערוצי אספקת נשק (על כך ניתן ללמוד מהעובדה שנתפסו בחזקתו מספר כלי נשק). בנוסף, לשתיקתו בחקירה יש נפקות גם לבחינת עילת המעצר, ובפסיקה נקבע כי הדבר עשוי לחזק את עילת המסוכנות. בית המשפט עמד על כך שאין מקום להורות על הגשת תסקיר שירות מבחן במקרים שבהם אין אינדיקציה לנסיבות חריגות המצדיקות סטייה מהמדיניות האמורה, כמו במקרה דנן.

בהחלטה הוסבר כי הנטל להפרכת את חזקת המסוכנות הסטטוטורית הרובצת לפתחו של מחזיק נשק כדי לבחון היתכנותן של חלופות מעצר, גובר בתקופות מתוחות בהן נעשה שימוש רב בנשק כמו במציאות כיום. בהקשר זה, קבע בית המשפט כי גופים עבריינים בדרך כלל ידאגו לכך "שהנשק יאחז בפועל על ידי מי שאין לו עבר פלילי כדי להקטין את הסיכון למעצר אם הנשק יתפס. משכך, המעצר בגין החזקת נשק שלא כדין נדרש כדי לגדוע את היד של הגוף המסוכן כולו - אף אם היד, כשלעצמה, אינה נראית כל כך מסוכנת, רק המעצר יכול לוודא שהיד לא תתחבר חזרה לגוף העברייני..." (פסקה 10 להחלטת בית המשפט המחוזי). הודגש כי החשיבות להשתמש בכלי המעצר במציאות זו אינה נובעת מצרכי הרתעה, אלא נועדה למניעת ביצוע העבירות על ידי העצורים עצמם.

על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

הטענות בערר

4. העורר חוזר בעיקרם של דברים על הטענות שהעלה בהליך קמא, וטוען כי אין תשתית ראייתית מספקת אף לא ברף הראיות לכאורה, לצורך ביסוס המשך מעצרו. לחלופין, נטען כי יש כרסום משמעותי וממשי בראיות, המחייב לכל הפחות בחינת חלופת מעצר.

לגישת העורר, אין ראיות להוכחת רכיבי העבירה מאחר שהמשיבה לא הוכיחה קיומו של יסוד נפשי של מודעות להחזקת הנשק; וכן לא הוכח כי העורר החזיק באקדחים שנתפסו - לא החזקה פיזית, המתבטאת בשליטה של אדם בדבר המצוי בידו; ולא "החזקה קונסטרוקטיבית", שמשמעותה ידיעה והסכמה להחזקה פיזית של אחר. בענייננו, העורר לא החזיק פיזית באקדחים ולא הוכח כי הוא היה מודע או הסכים להחזקתם במשאת.

עוד טוען העורר כי אין ראיה הקושרת אותו באופן בלעדי לכלי הנשק שנתפסו. בהקשר זה, הוא מדגיש כי המשאת היא רכב עבודה המשמש מספר עובדים; כי היא חנתה במקום ציבורי עובר לאירוע; וכי פוטנציאלית יכלו צדדים שלישיים להחביא בה את האקדחים שנתפסו. נטען כי עדותו של המעסיק

נובעת מניסיונו להרחיק את עצמו מהמקרה; וכי המעסיק לא שלל את העובדה שהמשאית הייתה נגישה לעובדים נוספים. לשיטת העורר, העובדה שעובדים אלה לא נחקרו והעובדה שלא נבדק האם מישהו אחר החביא את האקדחים - מלמדות על כך שכיווני חקירה רלוונטיים לא נבחנו, באופן העולה כדי מחדל חקירתי.

בנוסף, טוען העורר כי האקדחים נתפסו בתוך מגפיים כשאינם עטופים, כך שאם היה נוגע בהם - היו מתגלים ממצאים פורנזיים התומכים בכך. עוד הוא טוען כי ממצאי האיכונים אינם מהווים ראיה קונקרטית לקשר בינו לבין האקדחים, אלא לכל היותר מעידים על "התנהגות מחשידה, שאין בכוחה למלא את החסר הראייתי המהותי הדרוש להעמדה לדין או המשך מעצר" (סעיף 23 לערר).

העורר חוזר על כך שהחיפוש שנערך במשאית לא היה חוקי, שכן לא היה מידע עדכני וקונקרטי המקים יסוד סביר לחשד. לחלופין, לא התקבלה הסכמה מדעת לחיפוש. מכל מקום, כעולה מתיעוד החיפוש, העורר שיתף פעולה עם השוטרים. עוד הוא טוען כי זכויות היסוד שלו נפגעו בעת חקירתו - משהוא לא התייעץ עם עורך דין, וכאשר החוקרים לא ידעו אותו על האפשרות לפנות לסנגוריה הציבורית בהתאם להוראות חוק המעצרים. באשר לשמירתו על זכות השתיקה, הרי שהוא מימש את זכותו החוקית ואין בשתיקה כשלעצמה כדי למלא את הפערים הראייתיים בתיק. כן צוין כי לא מדובר בשתיקה גורפת.

5. באשר לעילת המעצר - טוען העורר כי בית המשפט שקל בעיקר שיקולים רוחביים הקשורים לעבריינות נשק כתופעה כללית שאינם מלמדים על מסוכנות היחיד. נטען כי בית משפט קמא לא נתן די משקל לנסיבות הקונקרטיות של המקרה דנן - מעצר של אדם נורמטיבי, צעיר ונעדר עבר פלילי; כאשר האקדחים שנתפסו לא נמצאו על גופו וכלל לא היו במצב בו ניתן להפעילם (כזכור המחסניות היו ריקות). העורר טוען כי קביעותיו של בית המשפט מרוקנות מתוכן את הוראות חוק המעצרים והפסיקה - המחייבות בכל מקרה לבחון חלופות מעצר שעשויות לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם תוך פגיעה פחותה בחירותו. כמו כן, מצביע העורר על פסיקה בה הורה בית משפט זה על שחרור נאשמים שהואשמו בעבירות נשק לחלופות מעצר, אף בנסיבות חמורות יותר מאלה בענייננו.

6. בישיבת יום 9.7.2025, חזר בא כוח העורר על עיקרי הטענות שהעלה בערר - הן ביחס לראיות לכאורה והן ביחס לכך שבית המשפט המחוזי לא הפנה את העורר לקבלת תסקיר שירות מבחן על מנת לבחון אפשרות לחלופת מעצר.

מנגד, טענה המשיבה כי ישנן ראיות לכאורה הקושרות את העורר למיזחס לו בכתב האישום. כן נטען כי המקרה דנן אינו נמנה עם המקרים החריגים בהם נסתרת חזקת המסוכנות שקמה בעבירות נשק. המשיבה אף הוסיפה כי יש לזקוף לחובת העורר בהקשר זה את הגרסאות שמסר שהוכחו כשקריות; וכן את העובדה ששמר על זכות השתיקה בחקירתו. בנסיבות כאלה נטען כי לא ניתן לתת אמון בעורר.

לנוכח האמור, נטען כי מוצדק היה להורות על מעצר עד תום ההליכים; וכי אין מקום להעברת עניינו לקבלת תסקיר של שירות המבחן.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בערר על נספחיו ושמעתי את טענות הצדדים בעל פה, אני סבורה כי יש לקבל את הערר באופן חלקי.

8. ראשית, אני סבורה כי הוכח קיומן של ראיות לכאורה הקושרות את העורר למיוחס לו בכתב האישום. כך, העורר נתפס כשהוא נוהג במשאית אותה קיבל ממעסיקו, כאשר במשאית נמצאו שלושת האקדחים נושא כתב האישום. מדובר אפוא בכלי רכב שהיה בחזקתו של העורר, ועל כן יש לראותו כמי שהחזיק באקדחים שנמצאו בו - כל עוד לא נתן לכך הסבר אחר (סעיף 144(ד) לחוק העונשין; ראו גם ע"פ 930/22 חטיב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (31.7.2022)).

בנסיבות המקרה דנן, העורר לא נתן הסבר מניח את הדעת לכך שהאקדחים היו במשאית שהייתה כאמור בחזקתו, ולכן בשלב זה של הדיון - ניתן לקבוע כי קיימות ראיות לכאורה הקושרות אותו למיוחס לו. יתרה מכך, שתיקתו של העורר בחקירה כמו גם ההסברים שלו למעשיו ומיקומו במועדים הרלוונטיים - שהוצגו לגביהם ראיות שסתרו אותם לכאורה, מכבידים עליו.

9. כן קיימת עילת מעצר הנובעת מהעבירה שיוחסה לעורר, עבירת נשק שהיא עבירה חמורה שפוטנציאל הנזק הכרוך בה הוא רב וברור (ראו, מיני רבים: בש"פ 7023/20 עלאווי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (21.10.2020); בש"פ 3971/21 זיאדנה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (29.6.2021); בש"פ 5032/19 מדינת ישראל נ' ג'בארין, פסקה 9 (6.8.2019)).

10. עם זאת, גם כאשר מדובר בעבירת נשק, על בית המשפט לבחון בטרם קבלת החלטה בדבר מעצר עד תום ההליכים, האם ניתן לאיין את המסוכנות הכרוכה בעבירה באמצעות מגבלה על הנאשם שהיא פחותה מאשר מעצרו מאחורי סורג ובריח. כך נובע מהוראתו של סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים - המחייבת את בית המשפט לבחון חלופת מעצר בכל מקרה בו מתבקש מעצר עד תום ההליכים. לא ניתן לכן לקבוע באופן קטגורי כי ביחס לסוג עבירות מסוים לא תתכן לעולם חלופה כלשהי - יהיו נסיבותיו של הנאשם ונסיבות העבירה אשר יהיו.

גם העובדה שעבירות נשק הן עבירות נפוצות ומסוכנות - אין די בה כשלעצמה כדי למנוע מבית המשפט את החובה לבחון חלופת מעצר; כאשר מובן כי במקביל על בית המשפט להביא בחשבון גם

את המסוכנות הנובעת מעבירות כאלה תוך שקלול מכלול הנסיבות ואיזון ביניהן.

11. אמנם, ישנם מקרים חמורים במיוחד, שלגביהם ניתן יהיה לקבוע, גם ללא קבלת מידע נוסף על אודות הנאשם משירות המבחן, כי בהינתן קיומן של ראיות לכאורה - אין חלופה שתסכון ושתצמצם במידה הנדרשת של הסיכון הנובע מהנאשם.

אולם, במקרים אחרים, כדי לקבל החלטה ביחס לשחרור אפשרי בתנאים (או למעצר בפיקוח אלקטרוני), יש להעביר את עניינו של הנאשם לקבלת תסקיר של שירות המבחן. זאת, כדי שמלוא החומר יהיה לפניו של בית המשפט בטרם הוא מקבל את ההחלטה ביחס למעצרו; וכדי שבית המשפט יוכל לבחון האם יש בנמצא תחליף הולם שיוכל לצמצם את הסיכון בשחרור אפשרי של הנאשם.

לשם כך נועד תסקיר שירות המבחן - כדי שהמידע שיהיה בו הן לגבי הנאשם, הן לגבי חלופת המעצר המוצעת והמפקחים המוצעים, יישקל על ידי בית המשפט על מנת להכריע בדבר דיותן של חלופות המעצר והמידה בה הן יוכלו לצמצם את הסיכון הנובע ממעשיו הלכאוריים של הנאשם.

ואכן, בית משפט זה הורה במספר מקרים בעבר על העברת עניינו של מי שהואשם בעבירת נשק לקבלת תסקיר של שירות המבחן (ראו והשוו: עמ"ת 61354-11-24 הי"ב נ' מדינת ישראל (25.12.2024); עמ"ת 53700-02-25 אבו זאיד נ' מדינת ישראל (19.3.2025) - שם ניתן תסקיר שלילי ובית משפט זה הורה על הכנת תסקיר משלים; עמ"ת 21423-10-24 אלפקיר נ' מדינת ישראל (7.11.2024)); ובמקרים מתאימים ותוך הסתמכות בין היתר על תסקיר שירות המבחן, אף הורה על שחרורו של מי שהואשם בעבירות דומות לחלופות מעצר, לרבות מעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו והשוו: עמ"ת 63390-04-25 אבו סיאם נ' מדינת ישראל (11.5.2025); בש"פ 969/19 אלטורי נ' מדינת ישראל (14.2.2019); עמ"ת 73182-05-25 אבו זאיד נ' מדינת ישראל (10.6.2025)).

12. בנסיבותיו של המקרה דנן - יש לבחון אפשרות של חלופת מעצר לאחר שמלוא החומר יהיה לפני בית המשפט. זאת בהינתן החומרה שכרוכה בעבירה שיוחסה לעורר מחד גיסא; אך מאידך גיסא גם בהינתן העובדה שלא יוחס לו שימוש בנשק אלא הובלתו ונשיאתו, ולאור העובדה שהוא נעדר עבר פלילי למעט העבירה המיוחסת לו בכתב האישום דנן. מובן כי אינני מחווה דעה ביחס להחלטה שיקבל בית המשפט המחוזי לאחר שיינתן תסקיר שירות המבחן. בית המשפט ישקול את מכלול השיקולים ויקבל החלטה בהתאם להם ועל פי שיקול דעתו.

13. לכן, הערר מתקבל במובן זה שעניינו של העורר יועבר לקבלת תסקיר של שירות המבחן. לאחר מכן יוחזר עניינו של העורר לדיון נוסף בשאלת מעצרו עד תום ההליכים בו יובאו בחשבון גם מסקנותיו של שירות המבחן. בשלב זה יישאר העורר במעצר עד להחלטה אחרת.

ניתנה היום, ט"ו תמוז תשפ"ה (11 יולי 2025).

רות רונן
שופטת